

NEYİN ÖĞRETMEN ÇALGISI OLARAK YERİ VE ÖNEMİ¹**The Place And Importance of Ney as a Music Teacher's Instrument****Mehmet DAL***
Gökhan YALÇIN****ÖZ**

Ney, kökleri çok eskilere dayanan ve kendine özgü üfleme teknikleri olan nefesli bir çalgıdır. Bu teknikler yardımıyla Türk müzikîsi perdelerinin ney eğitimi ile de Türk müzikîsi eserlerinin doğru bir şekilde icra edilmesi mümkün olmaktadır. Türk müzikîsi nazariyatının öğretim ve intikalinde olduğu gibi ney eğitimi de usta çırak ilişkisiyle sağlanmıştır. Genellikle Mevlevihanelerde verilen ney eğitimi Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerine kadar sürdürülmüş, sonra yerini konservatuvarlara bırakmıştır. Konservatuvarlarda ney eğitimine ilişkin ders planı, öğretim elemanı ve öğrenci mevcut iken eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği programlarında ise ney eğitimine ilişkin ders planı ve yeterli öğretim elemanı bulunmamaktadır. Bu sebeple de müzik öğretmenliği programlarında çalgı dersleri içerisinde ney eğitimine yeterince yer verilemediği görülmektedir. Neyin ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin müzik derslerinde öğretmen çalgısı olarak kullanılmasının öğrencilerin başarısı üzerinde etkisi olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada neyin müzik öğretmeni çalgısı olarak kullanımının lise düzeyindeki öğrencilerin müzik dersi başarısına etkilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada veriler, Millî Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı Şanlıurfa Ceylanpınar Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi dokuzuncu (9.) sınıflardan oluşturulmuş deney ve kontrol gruplarından elde edilmiştir. Bu çalışmada son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma sonucunda 9. sınıflarda "Müzikte Dizi, Ton ve Makam" ünitesinin Türk müziği makamları ile ilgili konularında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu, genel anlamda deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilere göre daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Neyin müzik öğretmeni çalgısı olarak kullanımının lise düzeyindeki öğrencilerin müzik dersi başarısına olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ney, Ney Eğitimi, Türk müziği, Müzik Eğitimi, Müzik Öğretmenliği

ABSTRACT

Ney is a wind instrument which its roots in ancient times and it has unique blowing techniques. With the help of these techniques, it is possible to voice the notes of Turkish music correctly and to play the works of Turkish music with *ney* education. As in the teaching and transferring processes of the Turkish music theory, *ney* education was also provided by the relationship between the master and the apprentice. *Ney* education, which was usually given in *Mevlevihanes*, continued until the last periods of the Ottoman Empire and then left its duty to conservatories. While there are programs, instructors and students related to *ney* education in conservatories, there are not enough programs and sufficient instructors related to *ney* education in music teaching programs within the Faculties of Education. For this reason, it is seen that *ney* education doesn't have enough place in instrument teaching within the programs. It is thought that the usage of *ney* as a teacher's instrument in music lessons will have an impact on students' success at middle and high school. In this study, it is aimed to determine the effects of *ney* as a music teacher instrument on the success of high school students in music lessons. In the study, the veri were obtained from the experimental and control groups formed from the ninth (9th) grades of Şanlıurfa Ceylanpınar Mehmet Akif Ersoy Anatolian High School affiliated to the Ministry of National Education. In this study, an experimental design with a final test and control group was used. As a result of the study, it was concluded that the difference between the groups in the subjects related to the Turkish music makams of the "Scale, Tone and Maqam in Music" unit in the 9th grade was statistically significant, and in general, the students in the experimental group were more successful than the students in the control group. In short, it is seen that the usage of *ney* as a music teacher instrument has positive effects on the success of high school students in music lessons.

Keywords: The Instrument Ney, Ney Education, Traditional Turkish Music, Music Education, Music Teaching

¹ Bu çalışma "Neyin Müzik Öğretmeni Çalgısı Olarak Kullanımının Lise Düzeyindeki Öğrencilerin Müzik Dersi Başarısına Etkileri" adlı yüksek lisans tez çalışmasının bir bölümünden hazırlanmıştır.

Araştırma Makalesi/Research Article Geliş Tarihi/Received Date: 10.06.2022 **Kabul Tarihi/Accepted Date:** 08.12.2022

* **Sorumlu Yazar/Corresponding Author:** Müzik Öğretmeni, Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi, mehmetdal12.12@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-3021-7203

** Doç. Dr., Harran Üniversitesi, gyalcin@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-2604-9745

EXTENDED ABSTRACT

One of the most important instruments of Ottoman/Turkish music, *ney*, has been adopted by many musicians over the centuries and passed on to the next generations. Although it is known that music education was given through *meşk* system in the Ottoman Empire, this education was provided in many institutions such as *Enderun Mektebi*, *Mevlevihanes*, *Dârü'l-Elhân* until the establishment of the Republic. The fact that education began to be institutionalized more in the Republican period compared to the Ottoman, directly affected music education and an educational institution called *Mûsikî Muallim Mektebi* was established to train music teachers. For the first time in the history of the *Mûsikî Muallim Mektebi*, which had different names since its establishment, classes were given under the name of Traditional Turkish Art Music and Traditional Turkish Folk Music until 1979. In 1983, the name of this institution was changed to Faculty of Education Music Department Undergraduate Program and *ney* education started to be included in 2018.

In the conservatories affiliated to universities in Turkey as of 2022, according to the current *ney* education status in faculties such as Fine Arts, Music and Performing Arts, *et cetera*. and the Music Teaching Undergraduate Programs affiliated to the Faculties of Education at universities, it is seen that *ney* education is included in 74.19% of the conservatories where Turkish music education is provided, in 25% of the Faculties of Fine Arts and in 14.8% of the Faculties of Education (see Table 1.). Although Turkish music instruments are included in the instrument education courses in the Music Education Departments of the Faculties of Education, the education of Western music-oriented instruments is generally provided. Among the instruments of Turkish music, *ney* is given a little place. It is thought that the usage of *ney* as a teacher instrument in the schools where music teacher candidates will work may have effects on the success of students in music lessons, especially when it comes to the units about Turkish music, and that the place of using *ney* within those units is important.

In this study, it is aimed to determine the effects of the using *ney* as a music teacher instrument on the success of high school students in music lessons, to give more place to *ney* education in all music teaching undergraduate programs affiliated to the faculties of education of universities, to increase the interest of students in *ney* instrument in these departments and to encourage the usage of *ney* as a teacher's instrument.

In the study, testing model with the final test and control group was used. *Secondary Education Institutions Music Course Curriculum* in 9th grade, the cognitive achievements of unit the *Scale, Tone and Maqam in Music* were determined and lesson plans were prepared with the subjects and target achievements of the unit. The practice lasted four weeks and in lessons students were determined in the experimental group and *ney* was used as a teacher's instrument for four weeks and plastic flute for school students (as known as *blokflüt* in Turkey) was used in the control group. In the week after the end of the experimental application process, the data was analyzed by applying the twenty-five-question Cognitive Achievement Test as the final test to all groups and these analyzes were included in the cognitive behavior achievement tables prepared (see Table 4., Table 5.).

According to the findings obtained, the average score of the experimental group students in the Cognitive Achievement Test after the experiment was $\bar{X} = 58.80$, and the average scores of the control group students were $\bar{X} = 50.80$, indicating that there was a 15.18% difference in the test results (see Table 3).

According to the gains in the cognitive behavior Acquisition table of the experimental group, in the acquisition of "Recognize the structure of major and minor tonalities", the frequency values are Very Low (0-1) 2, Low (2-3) 7, Medium (4-5) 13, Good (6-7) 7, Very Good (8-9) 1, in the acquisition of "recognizes sample works of major and minor tonalities", the frequency values are Very Few (0) 3, Medium (1) 15, Very Good (2) 12, in the acquisition

of “Recognize the modal structure of Turkish music”, the frequency values are Very Few (0-1) 0, Few (2-3) 5, Medium (4-5) 12, Good (6-7) 11, Very Good (8-9) 2, in the acquisition of “Recognize exemplary works of the uşşak and the hicaz makam”, the frequency values are Very Few (0) three, Medium (1) seven, Very Good (2) 20, in the acquisition of “Knows the differences between Turkish music and tonal music”, the frequency values were determined as Very Few (0) 0, Az (1) 4, Good (2) 15, Very Good (3) 11.

According to the gains in the cognitive behavior acquisition table of the control group, in the acquisition of “Recognize the structure of major and minor tonalities”, the frequency values are Very Low (0-1) 4, Az (2-3) 11, Medium (4-5) 11, Good (6-7) 4, Very Good (8-9) 0, in the acquisition of “recognizes sample works of major and minor tonalities”, the frequency values are Very Few (0) 4, Medium (1) 15, Very Good (2) 11, “Recognizes the modal structure of Turkish music.” in the acquisition of frequency values Very Few (0-1) 0, Few (2-3) 9, Medium (4-5) 17, Good (6-7) 4, Very Good (8-9) 0; “Recognize exemplary works of the uşşak and the hicaz makam.” the frequency values in the acquisition are Very Small (0) 5, Medium (1) 6, Very Good (2) 19, in the acquisition of “Knows the differences between Turkish music and tonal music”, it was determined as Very Few (0) 0, Few (1) 6, Good (2) 15, Very Good (3) 9.

It was observed that the answers of the experimental group and control group students to the questions in the achievements of “Recognize the structure of major and minor tonalities”, “Recognize sample works consisting of major and minor tonalities”, “Recognize exemplary works of uşşak and hicaz makam” and “Know the differences between Turkish music and tonal music” did not show a statistically significant difference ($p > 0.05$). On the basis of the students' answers to the acquisition of “recognizing the modal structure of Turkish music”, the difference between the groups was statistically significant ($X^2=8.195$; $p < 0.05$). Based on the answers given by the students in the experimental group, it was seen that 12 (40%) of the students scored at the intermediate level and 11 (36.7%) scored at the good level, while 17 (56.7%) of the students in the control group had a moderate and 9 (30%) had a low level of success. In general, it was found that the students in the experimental group had more successful results than the control group.

It was determined that the total success scores of the experimental and control groups ($t(58)=2.067 < p.0.05$), the gain 1 ($t(58)=1.675 < p.0.10$) points and the Acquisition3 ($t(58)=2.466; p < 0.05$) points of the experimental groups made a statistically significant difference, and when this difference was examined on the basis of groups, the total success score of the experimental group was higher in the Acquisition1 and gain 3 sub-dimensions.

The relationship between the total achievement scores and sub-dimensions of the students was examined within the scope of correlation analysis. It is seen that there is a high level positive direction ($r=.85$, $p < .01$) relationship between total achievement score and Acquisition1, a low level positive direction ($r=.29$, $p < .01$) relationship between Acquisition2, a high level positive direction ($r=.87$, $p < .01$) relationship between Acquisition3, a moderate positive direction relationship between Acquisition4 ($r=.53$, $p < .01$) and a moderate positive direction relationship between Acquisition5 ($r=.61$, $p < .01$). In particular, supporting the studies that are subject to achievement 1 (recognizes the structure of major and minor tonalities) and acquisition 3 (recognizes the modal structure of Turkish music) increases the success scores of students by 86%. On the basis of sub-dimensions, the highest yield was obtained from Acquisition3, Acquisition1, Acquisition5, Acquisition4 and Acquisition2, respectively. According to these findings, it was concluded that ney as a teacher's instrument had positive effects on student success in both Turkish music and Western music scale and works.

In music lessons, especially the activities related to Turkish music will be made even more efficient by using *ney* as a teacher's instrument. In order to spread the usage of *ney* as a teacher's instrument in the courses, it is important to increase the number of *ney* education in the individual instrument courses of the Conservatories affiliated to the universities, the music education departments affiliated to the faculties of education and the musicology *et cetera*, and departments in the faculties of fine arts.

Ney, Osmanlı/Türk musikisinin en önemli ve kadim çalgılarından birisidir. Kökleri Sümerlere kadar dayandığı düşünülen ney, yüzyıllar boyunca mûsikîşinaslar içinde önemli bir yer bulmuş ve mûsikî tarihimize katkı veren birçok üstadın da çalgısı olmuştur. Bu üstatlar arasında Nayî Osman, Abdülbâki Nasır Dede, Hammamizade İsmail Dede Efendi, Şeyh Said Dede, Neyzen Salih Dede, Aziz Dede gibi birçok neyzen bulunmaktadır. Osmanlı/Türk mûsikisinde meşk geleneği yaklaşık beş asır boyunca mûsikîşinaslar tarafından benimsenmiş ve hatta kuşaktan kuşağa intikali sağlanmıştır (Behar, 2019: 13-14). Osmanlı'da *meşk* geleneğinin sürdürüldüğü birçok kurum varlık göstermiştir ki bu kurumlar arasında Enderûn Mektebi, Mevlevihâneler, Mehterhane, Mûzikâ-i Hümâyûn, Dârü'l-Bedâyi, Dârü'l-Elhân sayılabilir.

Cumhuriyet dönemine kadar mûsikî muallimi yetiştiren bağımsız bir okul bulunmamaktadır. Bu anlamda kurulan ilk eğitim kurumu 1924 yılında Ankara'da açılan Mûsikî Muallim Mektebi'dir. Bu okulun kuruluş amacı Batı müziği eğitimi verecek mûsikî muallimleri yetiştirmektir (Paçacı, 2002: 14'ten aktaran Özden, 2013: 85). 1924 yılında kurulmuş olan Musiki Muallim Mektebi, Paul Hindemith'in önerileriyle 1936'da Ankara Devlet Konservatuarı'na dönüştürülmüştür. Konservatuarda eğitim, Müzik öğretmenliği bölümüyle birlikte 1 Kasım 1936'da başlamıştır. 1938 yılında, Müzik Öğretmenliği Bölümü Gazi Eğitim Enstitüsü'ne bağlanarak konservatuvardan ayrılmıştır (Şimşek, 2018: 241).

1926 yılından 1979 yılına kadar "Mûsikî Muallim Mektebi" tarihinde ilk kez Geleneksel Türk Sanat Müziği ve Geleneksel Türk Halk Müziği adı altında Türk mûsikîsi derslerine yer verilmeye başlanmasının yanı sıra Türk müziği çalgılarından bağlama eğitimine de yer verildiği görülmektedir (Uçan, 1982: 195). Mûsikî Muallim Mektebi, Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü Müzik Şubesi, Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü, Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü adları ile müzik öğretmeni yetiştiren kurumun yeni adı 1983 yılında Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü Lisans Programı olarak değiştirilmiştir. 1983'ten günümüze müzik öğretmenliği lisans programları arasında ney eğitimine 2018 yılında yer verilmeye başlandığı tespit edilmiştir (YÖK, 2022).

Türkiye'de 2022 yılı itibariyle Devlet Konservatuarı, Türk Müziği Devlet Konservatuarı, Devlet Türk Mûsikîsi Konservatuarı, Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuarı gibi farklı adlardan oluşan kırk dört konservatuar bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Türkiye'de üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı yirmi yedi müzik öğretmenliği lisans programı bulunmaktadır. Türkiye'de üniversitelere bağlı güzel sanatlar fakültesi, sanat, tasarım ve mimarlık fakültesi, sanat ve tasarım fakültesi, sosyal ve beşerî bilimler fakültesi, müzik ve sahne sanatları fakültesi, icra fakültesi isimleriyle seksen iki lisans programı vardır. Bu lisans programlarının yirmi yedi tanesinin içinde müzik, müzikoloji gibi bölümler bulunmaktadır. Çalışmanın bu bölümünde mesleki müzik eğitimi verilen bu kurumlardaki mevcut ney eğitimi araştırılmıştır.

Türkiye'deki toplam kırk dört konservatuvardan on ikisi yalnız Türk müziği eğitimi veren bölümlere sahipken, on üç konservatuarda ise sadece Batı müziği eğitimi veren bölümler mevcuttur. Türk müziği eğitimi veren konservatuarlar arasından on konservatuarın seçmeli/bireysel/meslek çalgı eğitimi dersleri içerisinde ney eğitimine de yer verildiği tespit edilmiştir. Toplam kırk dört konservatuvardan on dokuzunda ise hem Türk müziği hem de Batı müziği eğitimi veren bölümler vardır. Bu konservatuarlardan on üçünün çalgı eğitimi dersleri arasında ney eğitimi bulunurken altı konservatuarın lisans programının çalgı eğitim programında ney eğitimi bulunmamaktadır. Türkiye'de toplam kırk dört konservatuvardan yirmi iki tanesinde ney eğitimi verildiği tespit edilmiştir (Ek 1).

Türkiye’de 2022 yılı itibariyle eğitim fakültelerine bağlı müzik öğretmenliği lisans programı uygulayan üniversite sayısı yirmi yedidir. Müzik öğretmenliği lisans programlarını uygulayan kurumlardan dört tanesinin lisans programının çalgı eğitim dersleri arasında ney eğitimine yer verilirken, geri kalan yirmi üç lisans programının çalgı eğitimi dersleri içerisinde ney eğitimine yer verilmediği tespit edilmiştir (Ek 2).

Türkiye’de üniversitelere bağlı güzel sanatlar, sanat, tasarım ve mimarlık, sanat ve tasarım, sosyal ve beşerî bilimler, müzik ve sahne sanatları fakültelerinde müzik/müzikoloji/müzik bilimleri bölümleri bulunan lisans programı sayısı yirmi sekizdir. Bu fakültelerin yedisinin lisans programının çalgı eğitimi dersleri arasında ney eğitimine yer verilirken geri kalan yirmi bir fakültenin lisans programının çalgı eğitimi dersleri arasında ney eğitimine yer verilmemiştir (Ek 3).

Tablo 1. Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitiminin Verildiği Kurumlarda Ney Eğitimi

Türk Müziği Eğitimi Verilen Konservatuvarlarda Ney (n31)	Eğitim Fakültelerinde Ney (n27)	Güzel Sanatlar Fakültelerinde Ney (n28)
%74,19	%14,8	%25

Tablo 1’de Türkiye’de 2022 yılı itibariyle üniversitelere bağlı konservatuvarlarda, güzel sanatlar, sanat, tasarım ve mimarlık, sanat ve tasarım fakültelerine bağlı müzik, müzikoloji gibi bölümlerinde ve Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında uygulanan lisans programlarının çalgı eğitim dersleri arasında ney eğitimine ne düzeyde yer verildiği görülmektedir. Türk müziği eğitimi verilen otuz bir konservatuvarın yirmi iki tanesinin lisans programında, yirmi yedi eğitim fakültesinin beş tanesinin lisans programında ve yirmi sekiz güzel sanatlar fakültesinin yedi tanesinin lisans programında ney eğitimine yer verilmektedir. Eğitim fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dallarında genellikle piyano, gitar, bağlama, keman vb. çalgıların eğitimi verilmektedir. Eğitimi verilen bu çalgıların isimleri öğretmen adayının lisans düzeyinde aldığı bireysel çalgı ve okul çalgıları derslerine göre değişkenlik gösterebilmektedir. Müzik öğretmeni adayı lisans düzeyinde hangi bireysel çalgıyı seçerse öğretmenlik mesleği sürecinde de genellikle o çalgıyı kullanmaya devam etmektedir. Müzik öğretmenliği lisans programı çalgı eğitimi derslerinde Türk müziği çalgılarına yer verilmekte olsa da tüm mesleki müzik eğitiminin verildiği lisans programlarıyla kıyaslandığında ney eğitimine daha az yer verildiği ve hatta neyin öğretmen çalgısı olarak gerektiği önemi kazanmadığı rahatlıkla söylenebilir. Müzik öğretmenlerinin görev yaptıkları okullarda müzik derslerinde öğretmen çalgısı olarak ney kullanımının öğrencilerin müzik dersi başarısına etkilerinin olabileceği, ortaöğretim düzeyinde müzik derslerini yürüten müzik öğretmenlerinin derslerinde özellikle Türk müziği ünitelerinde ney kullanımının önemli olduğu düşünülmektedir.

1.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada neyin müzik öğretmeni çalgısı olarak kullanımının lise düzeyindeki öğrencilerin müzik dersi başarısına etkilerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı tüm müzik öğretmenliği lisans programlarında ney eğitimine yer verilmesi, bu bölümlerde öğrencilerin ney çalgısına olan ilgisinin artırılması, kısaca müzik öğretmenliği lisans programlarında ney eğitimine yeterince önem verilmesinin sağlanması; ortaokul ve lise düzeyindeki okullardaki müzik derslerinde ney çalgısının kullanımının önemine dikkat çekerek derslerde öğretmen çalgısı olarak kullanımının artırılması, Türk müziğine yönelik ünitelerin daha etkin bir şekilde işlenmesinin sağlanması, çalışmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır.

1.2. Yöntem

Araştırmada kullanılan ölçek, 30 öğrenci deney ve 30 öğrenci kontrol grubunda olmak üzere toplamda 60 öğrenciye uygulanmış olup, verilerin analizinde *IBM SPSS Statistics 22.0* programı kullanılmıştır.

Bu çalışmada son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Deneme modeli, neden-sonuç ilişkisini sınamak amacıyla, bilimsel yöntemde belirlenen sınavıcı ölçütlerin öngördüğü verilerin araştırmacının kendi kontrolü altında üretilip değerlendirildiği; bağımlı (sonuç, problem), bağımsız (sınanan olası neden/sebeup) ve kontrol (denenmeyen olası nedenler) değişkenleri ile kurgulanan bir ortam düzenlemesidir (Karasar, 2018 s.120).

Gerçek deneme modellerinden olan sontest kontrol gruplu bu modelde yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunlardan biri deney, öteki kontrol grubu olarak kullanılır. Gruplara, yalnız sontest uygulanır (Deney sonu ölçme yapılır).

Tablo 2. Araştırmanın Deneysel Deseni

Gruplar	Okul/Şube	Deneysel İşlem	Değerlendirme
Deney Grubu	M.A.E. A.L./ 9-A	Öğretmen Çalgısı Olarak Ney Kullanımı	Sontest
Kontrol Grubu	M.A.E. A.L./ 9-C	Geleneksel Ders İşleme Modeli	Sontest

Tablo 2’de verilen araştırma deseninden de anlaşılacağı gibi Türkiye Cumhuriyeti MEB Şanlıurfa Ceylanpınar Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi’nde deney ve kontrol grubu olabilecek şubeler rastgele belirlenmiş ve denklikleri tespit edilmiştir. Dört hafta süren uygulama sürecinde deney grubuna öğretmen çalgısı olarak ney, kontrol grubuna öğretmen çalgısı olarak blok flüt kullanılmıştır. Deneysel uygulama sürecinin bitiminden sonraki hafta tüm gruplara sontest uygulanmıştır.

1.2.1. Deneysel Uygulama Sürecine Hazırlık

Deneysel uygulama sürecine hazırlık aşamasında aşağıdaki çalışmalar yapılmıştır:

- Ortaöğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı'nın 9. Sınıf üniteleri incelenmiş, deneysel uygulamanın yapılacağı tarihlere karşılık gelen ünitenin Müzikte Dizi Ton ve Makam (MDTM) ünitesi olduğu tespit edilmiş ve söz konusu ünitenin bilişsel kazanımları belirlenmiştir.
- Ünitenin konuları ve hedef kazanımları doğrultusunda ders planları hazırlanmıştır.
- Hazırlanan ders planlarına uygun çalışma materyalleri geliştirilmiştir.
- Çalışma materyallerinin müzik dersinde uygulanabilirliğini sağlamak için sekiz müzik öğretmeni, yedi müzik eğitimi uzmanı ve bir eğitim bilimleri uzmanı olmak üzere on altı kişinin görüşleri alınmıştır.

1.2.1.1. Deneysel Uygulama Süreci

Bu araştırmada kontrol grubuyla işlenen derslerde ilgili ünite, blok flüt kullanılarak işlenmiştir. Deney grubunda işlenen derslerde ise ilgili ünite ney kullanılarak işlenmiştir. Uygulama sürecinde deney ve kontrol grubunun dersleri araştırmacı tarafından yürütülmüştür.

Bu kısımda bilişsel başarı testine ait geçerlilik ve güvenirlik analizleri yapılmıştır. Öncelikle ölçeğin kapsam geçerliliğine bakılmış sonrasında ölçek bazında eksik verilerin kontrolü sağlanarak eksik veri analizi yapılmıştır. Bilişsel başarı ölçeği bazında eksik veri bulunmadığı, öğrencilerin tüm sorulara cevap verdiği tespit edilmiştir.

2. Bulgular ve Yorumlar

Lise müzik derslerinde öğretmen çalgısı olarak ney kullanımının, MDTM ünitesinde hedeflenen bilişsel davranışları kazandırma, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı farklılık durumlarına göre deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin bilişsel başarı testinden aldıkları puanların, gruplara (deney-kontrol) ve ölçüme (sontest) göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Grupların *sontest* ortalama puan ve standart sapma değerleri Tablo 3.'te verilmiştir.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Grupları Bilişsel Başarı Testi Sontest Puanları

Okul	Grup	Sontest		
		N	$\bar{X}$	S
Mehmet Akif Ersoy A.L.	Deney	30	58,8	15,65
	Kontrol	30	50,8	14,29

Tablo 3'te görüldüğü gibi, Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi deney grubu öğrencilerinin, deney sonrasında bilişsel başarı testi ortalama puanı $\bar{X}= 58,80$ iken kontrol grubu öğrencilerinin ortalama puanları ise $\bar{X}= 50,80$ olarak hesaplanmıştır. Buna göre uygulanan bilişsel başarı testi sonucunda deney ve kontrol grubu öğrencilerinin test sonuçlarında %15,18'lik bir fark olduğu görülmektedir.

Deney ve Kontrol gruplarına uygulanan bilişsel başarı testinde MDTM ünitesi için belirlenen kazanımların dereceleme terimlerinin frekans değerleri Tablo 4. ve Tablo 5.'te verilmiştir.

Tablo 4. Deney Grubu Bilişsel Davranış Kazanım Tablosu

Kazanımlar		Çok Az	Az	Orta	İyi	Çok İyi
1	Majör ve minör tonalitelerin yapısını tanıır	2 (%6,75)	7 (%23,3)	13 (%43,3)	7 (%23,3)	1 (%3,3)
2	Majör ve minör tonalitelerden oluşan örnek eserleri tanıır	3 (%10)		15 (%50)		12 (%40)
3	Türk müziğinin makamsal yapısını tanıır	0 (%0)	5 (%16,7)	12 (%40)	11 (%36,7)	2 (%6,7)
4	Uşşak ve hicaz makamına ait örnek eserleri tanıır	3 (%10)		7 (%23,3)		20 (%66,7)
5	Türk müziği ve tonal müzik arasındaki farkları bilir	0 (%0)	4 (%13,3)		15 (%50)	11 (%36,7)

Tablo 4'te görüldüğü gibi deney grubuna ait bilişsel davranış kazanım tablosundaki kazanımlardan “Majör ve minör tonalitelerin yapısını tanıır” kazanımında frekans değerleri Çok Az (0-1) 2, Az (2-3) 7, Orta (4-5) 13, İyi (6-7) 7, Çok İyi (8-9) ise 1'dir. Bu bulgulara göre, deney grubuna uygulanan yirmi beş soruluk bilişsel başarı testindeki sorulardan dokuz tanesini kapsayan “Majör ve minör tonalitelerin yapısını tanıır” kazanımının sorularına cevap veren deney grubu öğrencilerinden 0-1 doğru cevap veren öğrenci sayısı 2 (%6,7), 2-3 doğru cevap veren öğrenci sayısı 7 (%23,3), 4-5 doğru cevap veren öğrenci sayısı 13 (%43,3), 6-7 doğru cevap veren öğrenci sayısı 7 (%23,3), 8-9 doğru cevap veren öğrenci sayısı ise 1 (%3,3) olarak tespit edilmiştir. Deney grubuna ait bilişsel davranış kazanım tablosundaki kazanımlardan “Majör ve minör tonalitelerden oluşan örnek eserleri tanıır” kazanımında frekans değerleri Çok Az (0) 3, Orta (1) 15, Çok İyi (2) ise 12'dir. Bu bulgulara göre, deney grubuna uygulanan yirmi beş soruluk bilişsel başarı testindeki sorulardan iki tanesini kapsayan “Majör ve minör tonalitelerden oluşan örnek eserleri tanıır” kazanımının sorularına cevap veren deney grubu öğrencilerinden 0 doğru cevap veren öğrenci sayısı 3 (%10), 1 doğru cevap veren öğrenci sayısı 15 (%50), 2 doğru cevap veren öğrenci sayısı ise 12 (%40) olarak tespit edilmiştir. Deney grubuna ait bilişsel davranış kazanım tablosundaki

kazanımlardan “Türk müziğinin makamsal yapısını tanır” kazanımında frekans değerleri Çok Az (0-1) 0, Az (2-3) 5, Orta (4-5) 12, İyi (6-7) 11, Çok İyi (8-9) ise 2’dir. Bu bulgulara göre, deney grubuna uygulanan yirmi beş soruluk bilişsel başarı testindeki sorulardan dokuz tanesini kapsayan “Türk müziğinin makamsal yapısını tanır” kazanımının sorularına cevap veren deney grubu öğrencilerinden 0-1 doğru cevap veren öğrenci sayısı 0 (%0), 2-3 doğru cevap veren öğrenci sayısı 5 (%16,7), 4-5 doğru cevap veren öğrenci sayısı 12 (%40), 6-7 doğru cevap veren öğrenci sayısı 11 (%36), 8-9 doğru cevap veren öğrenci sayısı ise 2 (%6,7) olarak tespit edilmiştir. Deney grubuna ait bilişsel davranış kazanım tablosundaki kazanımlardan “Uşşak ve hicaz makamına ait örnek eserleri tanır” kazanımında frekans değerleri Çok Az (0) üç, Orta (1) yedi, Çok İyi (2) ise 20’dir. Bu bulgulara göre, deney grubuna uygulanan yirmi beş soruluk bilişsel başarı testindeki sorulardan iki tanesini kapsayan “Uşşak ve hicaz makamına ait örnek eserleri tanır” kazanımının sorularına cevap veren deney grubu öğrencilerinden 0 doğru cevap veren öğrenci sayısı 3 (%10), 1 doğru cevap veren öğrenci sayısı 7 (%23,3), 2 doğru cevap veren öğrenci sayısı ise 20 (%66,7) olarak tespit edilmiştir. Deney grubuna ait bilişsel davranış kazanım tablosundaki kazanımlardan “Türk müziği ve tonal müzik arasındaki farkları bilir” kazanımında frekans değerleri Çok Az (0) 0, Az (1) 4, İyi (2) 15, Çok İyi (3) ise 11’dir. Bu bulgulara göre, deney grubuna uygulanan yirmi beş soruluk bilişsel başarı testindeki sorulardan üç tanesini kapsayan “Türk müziği ve tonal müzik arasındaki farkları bilir” kazanımının sorularına cevap veren deney grubu öğrencilerinden 0 doğru cevap veren öğrenci sayısı 0 (%0), 1 doğru cevap veren öğrenci sayısı 4 (%13,3), 2 doğru cevap veren öğrenci sayısı 15 (%50), 3 doğru cevap veren öğrenci sayısı ise 11 (%36,7) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 5. Kontrol Grubu Bilişsel Davranış Kazanım Tablosu

	Kazanımlar	Çok Az	Az	Orta	İyi	Çok İyi
1	Majör ve minör tonalitelerin yapısını tanır	4 (%13,3)	11 (%36,7)	11 (%36,7)	4 (%13,3)	0 (%0)
2	Majör ve minör tonalitelerden oluşan örnek eserleri tanır	4 (%13,3)		15 (%50)		11 (%36,7)
3	Türk müziğinin makamsal yapısını tanır	0 (%0)	9 (%30)	17 (%56,7)	4 (%13,3)	0 (%0)
4	Uşşak ve hicaz makamına ait örnek eserleri tanır	5 (%16,7)		6 (%20)		19 (%63,3)
5	Türk müziği ve tonal müzik arasındaki farkları bilir	0 (%0)	6 (%20)		15 (%50)	9 (%30)

Tablo 5’te görüldüğü gibi kontrol grubuna ait bilişsel davranış kazanım tablosundaki kazanımlardan “Majör ve minör tonalitelerin yapısını tanır” kazanımında frekans değerleri Çok Az (0-1) 4, Az (2-3) 11, Orta (4-5) 11, İyi (6-7) 4, Çok İyi (8-9) ise 0’dır. Bu bulgulara göre, kontrol grubuna uygulanan yirmi beş soruluk bilişsel başarı testindeki sorulardan dokuz tanesini kapsayan “Majör ve minör tonalitelerin yapısını tanır” kazanımının sorularına cevap veren kontrol grubu öğrencilerinden 0-1 doğru cevap veren öğrenci sayısı 4 (%13,3), 2-3 doğru cevap veren öğrenci sayısı 11 (%36,7), 4-5 doğru cevap veren öğrenci sayısı 11 (%36,7), 6-7 doğru cevap veren öğrenci sayısı 4 (%13,3), 8-9 doğru cevap veren öğrenci sayısı ise 0 (%0) olarak tespit edilmiştir. Kontrol grubuna ait bilişsel davranış kazanım tablosundaki kazanımlardan “Majör ve minör tonalitelerden oluşan örnek eserleri tanır” kazanımında frekans değerleri Çok Az (0) 4, Orta (1) 15, Çok İyi (2) ise 11’dir. Bu bulgulara göre, kontrol grubuna uygulanan yirmi beş soruluk bilişsel başarı testindeki sorulardan iki tanesini kapsayan “Majör ve minör tonalitelerden oluşan örnek eserleri tanır” kazanımının sorularına cevap veren kontrol grubu öğrencilerinden 0 doğru cevap veren öğrenci sayısı 4 (%13,3), 1 doğru cevap veren öğrenci sayısı 15 (%50), 2 doğru cevap veren öğrenci sayısı ise 11 (%36,7) olarak tespit edilmiştir. Kontrol grubuna ait bilişsel davranış kazanım tablosundaki kazanımlardan “Türk müziğinin makamsal yapısını tanır” kazanımında frekans değerleri Çok Az (0-1) 0, Az (2-

3) 9, Orta (4-5) 17, İyi (6-7) 4, Çok İyi (8-9) ise 0'dır. Bu bulgulara göre, kontrol grubuna uygulanan yirmi beş soruluk bilişsel başarı testindeki sorulardan dokuz tanesini kapsayan "Türk müziğinin makamsal yapısını tanı" kazanımının sorularına cevap veren kontrol grubu öğrencilerinden 0-1 doğru cevap veren öğrenci sayısı 0 (%0), 2-3 doğru cevap veren öğrenci sayısı 9 (%30), 4-5 doğru cevap veren öğrenci sayısı 17 (%56,7), 6-7 doğru cevap veren öğrenci sayısı 4 (%13,3), 8-9 doğru cevap veren öğrenci sayısı ise 0 (%0) olarak tespit edilmiştir. Kontrol grubuna ait bilişsel davranış kazanım tablosundaki kazanımlardan "Uşşak ve hicaz makamına ait örnek eserleri tanı" kazanımında frekans değerleri Çok Az (0) 5, Orta (1) 6, Çok İyi (2) ise 19'dur. Bu bulgulara göre, kontrol grubuna uygulanan yirmi beş soruluk bilişsel başarı testindeki sorulardan iki tanesini kapsayan "Uşşak ve hicaz makamına ait örnek eserleri tanı" kazanımının sorularına cevap veren kontrol grubu öğrencilerinden 0 doğru cevap veren öğrenci sayısı 5 (%16,7), 1 doğru cevap veren öğrenci sayısı 6 (%20), 2 doğru cevap veren öğrenci sayısı ise 19 (%63) olarak tespit edilmiştir. Kontrol grubuna ait bilişsel davranış kazanım tablosunda bulunan kazanımlardan "Türk müziği ve tonal müzik arasındaki farkları bilir" kazanımında frekans değerleri Çok Az (0) 0, Az (1) 6, İyi (2) 15, Çok İyi (3) ise 9 olarak görülmektedir. Bu bulgulara göre, kontrol grubuna uygulanan yirmi beş soruluk bilişsel başarı testinde bulunan sorulardan üç tanesini kapsayan "Türk müziği ve tonal müzik arasındaki farkları bilir" kazanımının sorularına cevap veren kontrol grubu öğrencilerinden 0 doğru cevap veren öğrenci sayısı 0 (%0), 1 doğru cevap veren öğrenci sayısı 6 (%20), 2 doğru cevap veren öğrenci sayısı 15 (%50), 3 doğru cevap veren öğrenci sayısı ise 9 (%30) olarak tespit edilmiştir.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin bilişsel davranış kazanım tablolarına göre elde edilen frekans değerlerinin *Pearson Ki-Kare Testi* ile yapılan analiz sonuçları Tablo 6.'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Deney ve Kontrol Grupları Bilişsel Kazanım Tablolarına Göre Elde Edilen Frekans Değerlerinin Karşılaştırılması (*Pearson Ki-Kare Testi*)

Hedef Davranışlar	Grup	Çok Az	Az	Orta	İyi	Çok İyi	Toplam	p	Sonuç
Majör ve minör tonalitelere yapısını tanı.	Deney	2 (%6,7)	7 (%23,3)	13 (%43,3)	7 (%23,3)	1 (%3,3)	30 (%100)	.472	Fark Yok
	Kontrol	4 (%13,3)	11 (%36,7)	11 (%36,7)	4 (%13,3)	0 (%0)	30 (%100)		
	Toplam	6 (%10)	18 (%30)	24 (%40)	11 (%18)	1 (%1,7)	60 (%100)		
Majör ve minör tonalitelere oluşan örnek eserleri tanı.	Deney	3 (%10)		15 (%50)		12 (%40)	30 (%100)	.911	Fark Yok
	Kontrol	4 (%13,3)		15 (%50)		11 (%36,7)	30 (%100)		
	Toplam	7 (%11,7)		30 (%50)		23 (%38,3)	60 (%100)		
Türk müziğinin makamsal yapısını tanı.	Deney	0 (%0)	5 (%16,7)	12 (%40)	11 (%36,7)	2 (%6,7)	30 (%100)	.042	Fark Var
	Kontrol	0 (%0)	9 (%30)	17 (%56,7)	4 (%13,3)	0 (%0)	30 (%100)		
	Toplam	0 (%0)	14 (%23,3)	29 (%48,3)	15 (%25,0)	2 (%3,3)	60 (%100)		
Uşşak ve hicaz makamına ait örnek eserleri tanı.	Deney	3 (%10,0)		7 (%23,3)		20 (%66,7)	30 (%100)	.740	Fark Yok
	Kontrol	5 (%16,7)		6 (%20)		19 (%63)	30 (%100)		
	Toplam	8 (%13,3)		13 (%21,7)		39 (%65)	60 (%100)		
Türk müziği ve tonal müzik	Deney	0 (%0)	4 (%13,3)		15 (%50)	11 (%36,7)	30 (%100)	.741	Fark Yok
	Kontrol	0 (%0)	6 (%20)		15 (%50)	9 (%30)	30 (%100)		

arasındaki farkları bilir.	Toplam	0 (%0)	10 (%16,7)	30 (%50)	20 (%33,3)	60 (%100)
----------------------------	--------	--------	------------	----------	------------	-----------

Tablo 6’da deney ve kontrol grubu öğrencilerinin her bir kazanım başlığına verdikleri cevaplar doğrultusunda *çok az* ile *çok iyi* arasındaki dağılımının gruplar bazında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yaratma durumu Pearson Ki Kare Analizi ile incelenmiştir. Bu kapsamda deney ve kontrol öğrencilerinin “Majör ve minör tonalitelerin yapısını tanır”, “Majör ve minör tonalitelerden oluşan örnek eserleri tanır”, “Uşşak ve hicaz makamına ait örnek eserleri tanır” ve “Türk müziği ve tonal müzik arasındaki farkları bilir” ifadelerine vermiş oldukları cevapların istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği gözlemlenmiştir ($p>0.05$). Buna karşın “Türk müziğinin makamsal yapısını tanır” ifadesine ilişkin öğrencilerin verdikleri cevaplar bazında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($X^2=8,195$; $p<0.05$). Bu farkın nedeni incelendiğinde, deney grubundaki öğrencilerin verdikleri cevaplar bazında öğrencilerin 12’sinin (%40) orta ve 11’inin (%36,7) iyi seviyesinde puan aldığı görülürken, kontrol grubundaki öğrencilerin 17’sinin (%56,7) orta ve 9’unun (%30) az seviyesinde başarıya sahip olduğu görülmektedir. Genel anlamda deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubuna göre daha başarılı sonuçlara sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 7. Deney ve Kontrol Gruplarının Başarı Puanlarının Bağımsız Örneklem t Testi ile İncelenmesi

Değişkenler	Grup	N	$\bar{x}$	ss	t	p
Toplam Başarı Puanı	Deney	30	58,80	15,65	2.067	.043*
	Kontrol	30	50,80	14,29		
Kazanım 1	Deney	30	17,60	7,24	1.675	.099*
	Kontrol	30	14,53	6,92		
Kazanım 2	Deney	30	5,20	2,60	.388	.699
	Kontrol	30	4,93	2,71		
Kazanım 3	Deney	30	20,80	6,67	2.466	.017*
	Kontrol	30	17,07	4,91		
Kazanım 4	Deney	30	6,27	2,71	.531	.597
	Kontrol	30	5,87	3,10		
Kazanım 5	Deney	30	8,93	2,71	.742	.461
	Kontrol	30	8,40	2,84		

* $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı

* $p<0.10$ önem düzeyinde anlamlı

Tablo 7’ye göre toplam başarı puanının deney ve kontrol gruplarına göre incelenmesi Bağımsız Örneklem T Testi ile sağlanmıştır. Bu kapsamda deney ve kontrol gruplarının toplam başarı puanları ($t_{(58)}=2.067$; $p<0.05$), alt boyutlardan kazanım 1 ($t_{(58)}=1.675$; $p<0.10$) ve kazanım 3 ($t_{(58)}=2.466$; $p<0.05$) puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yarattığı görülmektedir. Bu farklılığın gruplar bazında etkisi incelendiğinde, deney grubuna ait toplam başarı puanı, kazanım 1 ve kazanım 3 alt boyutlarına ilişkin puanların daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 8. Toplam Başarı Puanı ve Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin Pearson Korelasyon Analizi ile İncelenmesi

Değişkenler	1	2	3	4	5	6
Toplam Başarı Puanı (1)	-					
Kazanım1 (2)	.85**	-				
Kazanım2 (3)	.29**	-.06	-			
Kazanım3 (4)	.87**	.67**	.11	-		
Kazanım4 (5)	.53**	.28*	.38**	.30*	-	
Kazanım5 (6)	.61**	.38**	.16	.49**	.16	-

** $p<0.01$ önem düzeyinde anlamlı

* $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı

Tablo 8’de görüldüğü gibi, öğrencilerin toplam başarı puanları ve alt boyutları arasındaki ilişki korelasyon analizi kapsamında incelenmiştir. Toplam başarı puanı ile Kazanım1 arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü ($r=.85$, $p<.01$), Kazanım2 arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ($r=.29$, $p<.01$), Kazanım3 ile yüksek düzeyde pozitif yönlü ($r=.87$, $p<.01$), Kazanım4 ile orta düzeyde pozitif yönlü ($r=.53$, $p<.01$) ve Kazanım5 ile orta düzeyde pozitif yönlü ($r=.61$, $p<.01$) ilişkisi olduğu görülmektedir. Özellikle Kazanım1 (Majör ve minör tonalitelerin yapısını tanır) ve Kazanım3’e (Türk müziğinin makamsal yapısını tanır) konu edilen çalışmaların desteklenmesi öğrencilerin başarı puanlarını %86 oranında arttırmıştır. Alt boyutlar bazında en düşük verim Kazanım2’den (Majör ve minör tonalitelerden oluşan örnek eserleri tanır) alınmış olup, bu başlıklarda yapılan takviyelerin artırılması öğrencilerin başarı puanlarını %29 oranında arttırmaktadır. Bu nedenle en yüksek sırayla Kazanım3 (Türk müziğinin makamsal yapısını tanır), Kazanım1 (Majör ve minör tonalitelerin yapısını tanır), Kazanım5 (Türk müziği ve tonal müzik arasındaki farkları bilir), Kazanım4 (Uşşak ve hicaz makamına ait örnek eserleri tanır) ve Kazanım2 (Majör ve minör tonalitelerden oluşan örnek eserleri tanır) ifadelerine odaklanma ile öğrencilerin başarı puanlarının yükseltilmesinin sağlanacağı anlaşılmıştır. Görüldüğü üzere neyin öğretmen çalgısı olarak hem Türk müziği hem de Batı müziği dizi ve eserleri konusunda öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkileri olduğu söylenebilir.

SONUÇ

Deney ve kontrol grubu öğrencilerine uygulanan bilişsel başarı testine göre, öğrencilerin “Majör ve minör tonalitelerden oluşan örnek eserleri tanır”, “Uşşak ve hicaz makamına ait örnek eserleri tanır” ve “Türk müziği ve tonal müzik arasındaki farkları bilir” kazanımlarındaki sorulara vermiş oldukları cevapların istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği, buna karşın “Türk müziğinin makamsal yapısını tanır” başlığına ilişkin öğrencilerin verdikleri cevaplar bazında gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu, genel anlamda deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilere göre daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan hareketle neyin öğretmen çalgısı olarak hem Türk müziği hem de Batı müziği dizi ve eserlerinin öğretilmesinde rahatlıkla kullanılabileceği ve öğrenci başarısı üzerinde de olumlu etkileri olduğu görülmüştür.

TARTIŞMA

Ortaöğretim müzik derslerinde özellikle de Türk müziği konulu ünitelerde öğretmen çalgısı olarak neyin kullanılmasının önemi anlaşılmıştır. Müzik dersliği ve piyano-org vesaire bulunmayan okullarda müzik öğretmenin neyi öğretmen çalgısı olarak derslerde kullanması önem arz etmektedir. Üstelik MDTM ünitesinde yer verilen konularda Türk müziği ile ilgili olan etkinliklerin öğretmen çalgısı olarak ney ile yapılması dersleri daha da verimli hale getirecektir. Bu çalışma neyin öğretmen çalgısı olarak ortaöğretim düzeyindeki müzik derslerinde kullanımı üzerine yapılmıştır. Hem müzik öğretmenliği lisans programları için hem de diğer kurumlara bağlı müzik bölümlerinde eğitimi verilmekte olan ud, kanun, tanbur vesaire tüm Türk müziği çalgıları için de benzer araştırmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Behar, C. (2019). *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- George, D., & Mallery, P. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 17.0 Update*. Pearson, Boston: Allyn & Bacon.
- Karagöz, Y., & Bardakçı, S. (2020). *Bilimsel Araştırmalarda Kullanılan Ölçme Araçları ve Ölçek Geliştirme*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kheyami, D., Jaradat, A., Al-Shibani, T., & Ali, F. A. (2018). Item Analysis Of Multiple Choice Questions At The Department Of Paediatrics. *Sultan Qaboos University Med J*, 18(1), 68-74.
- Paçacı, G. (1994). *Atatürk Devri Öğretmen Yetiştirme Politikası*. Ankara: T.T.K Yayınları.
- Seçer, İ. (2015). *Spss ve Lisrel ile Pratik Veri Analizi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şimşek, D. Ç. (2018). Müzik İnkılabında Bir Uygulama; Musiki Muallim Mektebi'nden, Ankara Devlet Konservatuvarı'na. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(82), 241.
- Uçan, A. (1982). *Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Yükseköğretim Kurulu*. (2018, Mayıs 20). Müzik Öğretmenliği Lisans Programı: https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf adresinden alındı

EKLER

Ek-1.

Türkiye'deki Üniversitelere Bağlı Müzik, Müzikoloji, Müzik Teorisi vesaire Bölümlerinde Çalgı Eğitimi			
Türk müziği Konservatuvarları	1	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Türk MüsİKİsi Devlet Konservatuvarı	Ud, Kanun, Klasik Kemeñçe, Ney, Tanbur, Bağlama, Viyolonsel, Geleneksel Vurmalı Çalgılar, Keman
	2	<u>Atatürk Üniversitesi Türk müsikİsi Devlet Konservatuvarı</u>	Bağlama, Kaval, Mey, Zurna, Kabak Kemane, Karadeniz Kemeñçesi, Klarnet, Tanbur, Kanun, Keman, Viyolonsel, Ud, Ney
	3	Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Bağlama, Kaval, Kabak Kemane, Kanun, Gitar, Keman, Tanbur, Ud, Klasik Kemeñçe
	4	<u>Ege Üniversitesi Devlet Türk müsikİsi Konservatuvarı</u>	Ritim (Bendir, Kudüm), Ud, Tanbur, Keman, Kanun, Ney, Kemeñçe, Viyolonsel, Klarnet, Bağlama, Kabak Kemane, Kaval, Tar
	5	Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Tanbur, Ud, Klarnet, Keman, Klasik Kemeñçe, Kemane, Bağlama, Ney
	6	Gaziantep Üniversitesi Türk MüsİKİsi Devlet Konservatuvarı	Keman, Viyola, Viyolonsel, Tanbur, Kanun, Ud, Ney, Bağlama, Kabak Kemane, Karadeniz Kemeñçesi Kaval, Mey
	7	<u>Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk müziği Devlet Konservatuvarı</u>	Ud, Kanun, Klasik Kemeñçe, Keman, Klarnet, Bağlama, Ney, Tanbur, Kaval, Mey, Balaban, Kabak Kemane, Çello, Yaylı Tanbur
	8	<u>İstanbul Teknik Üniversitesi Türk MusİKİsi Devlet Konservatuvarı</u>	Vurmalı Çalgılar, Trombon, Tanbur, Kanun, Piyano, Mey, Bağlama, Keman, Zurna, Kaval, Tar, Üç Telli Kemeñçe, Viyola, Gitar, Kemane, Ud, Ney, Obua, Klarnet, Korno, Kontrbas, Dört Telli Kemeñçe, Flüt, Viyolonsel
	9	Mehmet Akif Ersoy Türk müziği Devlet Konservatuvarı	Kabak Kemane, Bağlama Tanbur, Kanun, Sipsi
	10	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Türk MusİKİsi Devlet Konservatuvarı	Klasik Kemeñçe, Ney, Ud, Keman, Kanun, Bağlama, Tanbur

Türk müziği ve Batı Müziği Konservatuvarları	11	Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Ud, Kanun, Keman, Tanbur, Klasik Kemeçe, Viyola, Viyolonsel, Ney, Klarnet, Bağlama, Tar, Kaval, Mey-Zurna, Kemane	
	12	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Keman, Klasik Kemeçe, Ud, Kanun, Ney, Çello, Tanbur, Bağlama, Kabak Kemane, Kaval, Tar, Ritim Sazlar, Viyola, Kontrbas, Klasik Gitar, Bas Gitar, Karadeniz Kemeçesi, Klarnet	
	13	Adıyaman Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Bağlama, Ney, Klarnet, Keman, Viyola, Viyolonsel, Kontrbas, Flüt, Gitar	
	14	Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Bağlama, Kabak Kemane, Mey, Keman, Ud, Ney, Klasik Kemeçe, Viyolonsel, Tanbur, Kanun, Klarnet, Ritim Sazlar	
	15	Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuvarı	Keman, Viyola, Viyolonsel, Kontrbas, Klarinet, Obua, Flüt, Korno, Piyano, Gitar, Arp, Ney, Klasik Kemeçe, Kanun, Ud, Kabak Kemane, Kaval, Bağlama	
	16	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Keman, Viyola, Piyano, Ney, Ud, Kanun, Tanbur, Keman, Ritim Çalgıları, Mey, Kaval, Kabak Kemane, Bağlama	
	17	Bursa Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Keman, Viyola, Viyolonsel, Kontrbas, Flüt, Obua, Klarinet, Fagot, Trompet, Trombon, Korno, Piyano, Ud, Kanun, Keman, Kabak Kemane, Bağlama, Kaval, Vurma Çalgılar	
	18	Haliç Üniversitesi Konservatuvarı	Bağlama, Kemane, Kaval, Mey, Tar, Vurmali Çalgılar, Ud, Kanun, Tanbur, Keman, Ney, Klasik Kemeçe	
	19	Harran Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Bağlama, Kanun, Ney, Mey, Geleneksel Keman, Geleneksel Viyolonsel, Vurmali Çalgılar, Kemane, Geleneksel Klarnet, Ud, Piyano	
	20	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Antakya Devlet Konservatuvarı	Bağlama, Kabak Kemane, Kanun, Kaval, Mey, Zurna, Keman, Klarinet, Klasik Kemeçe, Ney, Şan, Tanbur, Tar, Ud, Viyolonsel, Vurmali Çalgılar, Piyano, Arp ve Gitar, Üflemeli ve Vurmali Çalgılar, Yaylı Çalgılar	
	21	Giresun Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Asma Davul, Klasik Kemeçe, Bağlama, Klarnet, Korno, Klarnet, Flüt, Piyano, Gitar, Keman, Viyola,	
	22	İnönü Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Bağlama, Kabak Kemane, Kaval, Kanun, Keman, Viyola, Viyolonsel	
	23	İskenderun Teknik Üniversitesi Mustafa Yazıcı Devlet Konservatuvarı	Bağlama, Flüt, Fagot, Klarnet, Trompet, Keman, Viyolonsel, Kontrbas, Piyano, Gitar, Vurmali Çalgılar	
	24	İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Arp, Fagot, Flüt, Keman, Gitar, Klarnet, Kontrbas, Korno, Obua, Piyano, Saksafon, Trombon, Trompet, Tuba, Viyola, Viyolonsel	
	25	Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Piyano, Gitar, Keman, Viyola, Flüt, Klarnet, Ney, Ud, Keman, Bağlama, Kaval, Tar, Kemança, Mey, Zurna, Akordeon	
	26	Kocaeli Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Flüt, Keman, Viyola, Viyolonsel, Ud, Kanun, Lavta, Kemane, Bağlama, Ney	
	27	Niğantaşı Üniversitesi Konservatuvarı	Bağlama, Tar, Dilsiz Kaval, Mey, Kemane, Tanbur, Kanun, Ud, Klasik Kemeçe, Keman, Ney, Zurna, Piyano, Flüt, Vurmali Çalgılar, Klarnet, Saksafon, Gitar, Çello, Karadeniz Kemeçesi, Tulum, Akordeon, Kontrbas, Viyola,	
	28	Okan Üniversitesi Konservatuvarı	Kanun, Keman, Kemeçe, Klarnet, Ney, Tanbur, Ud, Viyolonsel, Bağlama, Gitar, Flüt, Piyano, Viyola	
	29	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Bağlama, Kabak Kemane, Kanun, Karadeniz Kemeçesi, Kaval, Klarnet, Klasik Kemeçe, Lavta, Mey, Ney, Rebab, Mzraplı ve Yaylı Tanbur, Tar, Tulum, Ud, Zurna, Vurmali Çalgılar, Dört Telli Kemeçe, Keman, Viyola, Viyolonsel	
	30	Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı	Ney, Tanbur, Kanun, Ud, Klasik Kemeçe, Keman, Ritim Çalgıları	
	31	Trabzon Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Piyano, Klarnet, Bağlama, Kemeçe, Flüt, Ud, Kanun, Keman, Gitar, Keman, Çello, Klasik Kemeçe	
	Batı Müziği Konservatuvarları	32	Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Piyano, Keman, Viyola, Viyolonsel, Kontrbas
		33	Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Arp, Gitar, Piyano, Keman, Viyola, Viyolonsel, Kontrbas, Flüt, Obua, Klarinet, Fagot, Korno, Trompet, Trombon, Tuba, Vurmali Çalgılar
		34	Başkent Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Piyano, Arp, Gitar, Keman, Viyola, Viyolonsel, Kontrbas
		35	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Keman, Viyola, Viyolonsel, Piyano, Gitar, Flüt
		36	Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Piyano, Keman, Viyola, Viyolonsel Kontrbas, Flüt, Obua, Klarinet, Fagot, Korno, Trompet, Trombon ve Vurmali Çalgılar

37	Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Arp, Fagot, Flüt, Gitar, Keman, Klarinet, Korno, Obua, Piyano, Viyola, Viyolonsel, Kontrbas, Tuba, Trombon, Trompet, Vurma Çalgılar
38	Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı	Arp, Piyano, Gitar, Keman, Viyola, Viyolonsel, Kontrbas, Flüt, Obua, Klarinet, Fagot, Korno, Trompet, Trombon, Tuba, Vurmalı Çalgılar
39	Maltepe Üniversitesi Konservatuvarı	Piyano, Gitar, Arp, Flüt, Obua, Klarinet, Fagot, Korno, Vurmalı Çalgılar, Yaylı Çalgılar
40	Mardin Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Piyano, Yaylı Çalgılar, Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar
41	Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Fagot, Flüt, Klarinet, Korno, Obua, Trombon, Trompet, Keman, Kontrbas, Viyolonsel, Piyano, Arp, Gitar
42	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İstanbul Devlet Konservatuvarı	Korno, Trompet, Vurma Çalgılar (Trampet, Timpani), Klarinet, Flüt, Pikolo, Alto Flüt, Bas Flüt, Keman, Viyola, Viyolonsel, Kontrbas
43	Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Piyano, Keman, Viyola, Viyolonsel, Kontrbas, Flüt, Obua, Klarinet, Fagot, Korno, Trompet, Trombon, Tuba, Vurmalı Çalgılar
44	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	Keman, Viyola, Viyolonsel, Kontrbas, Obua, Flüt, Piyano

Ek-2.

Türkiye'de Eğitim Fakültelerine Bağlı Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarının Uygulandığı Kurumlar		Ney Eğitimi
1	Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Var
2	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
3	Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
4	Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
5	Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	?
6	Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
7	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
8	Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
9	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
10	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
11	Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
12	Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Var
13	Gazi Osman Paşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
14	Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
15	İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
16	Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
17	Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	?
18	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
19	Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı	Yok
20	Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	?
21	Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Var
22	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Var
23	Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok

24	Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
25	Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
26	Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok
27	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.	Yok

Ek-3.

Türkiye'deki Güzel Sanatlar, Sanat ve Tasarım, Sosyal ve Beşerî Bilimler, Müzik ve Sahne Sanatları vb. Fakülteleri		Ney Eğitimi
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	Yok
2	Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi İcra Sanatları Fakültesi	Var
3	Ardahan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	Yok
4	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 0442 231 5118	Yok
5	Batman Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	Yok
6	Çankırı Karatekin Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	Yok
7	Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	Yok
8	Düzce Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi	Var
9	Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	Var
10	<i>Hitit Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi</i>	Var
11	İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	Yok
12	İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi	Yok
13	Kafkas Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	Yok
14	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	Yok
15	<i>Karabük Üniversitesi Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi</i>	Var
16	<i>Kastamonu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi</i>	Var
17	Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	Yok
18	<i>Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi</i>	Yok
19	Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	Yok
20	Munzur Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	Yok
21	Nevşehir Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	Yok
22	Niğantaşı Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi	Yok
23	<i>Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi</i>	Var
24	Pamukkale Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	Yok
25	<i>Sinop Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi</i>	Yok
26	Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	Yok
27	Yaşar Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi	Yok
28	Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi	Yok